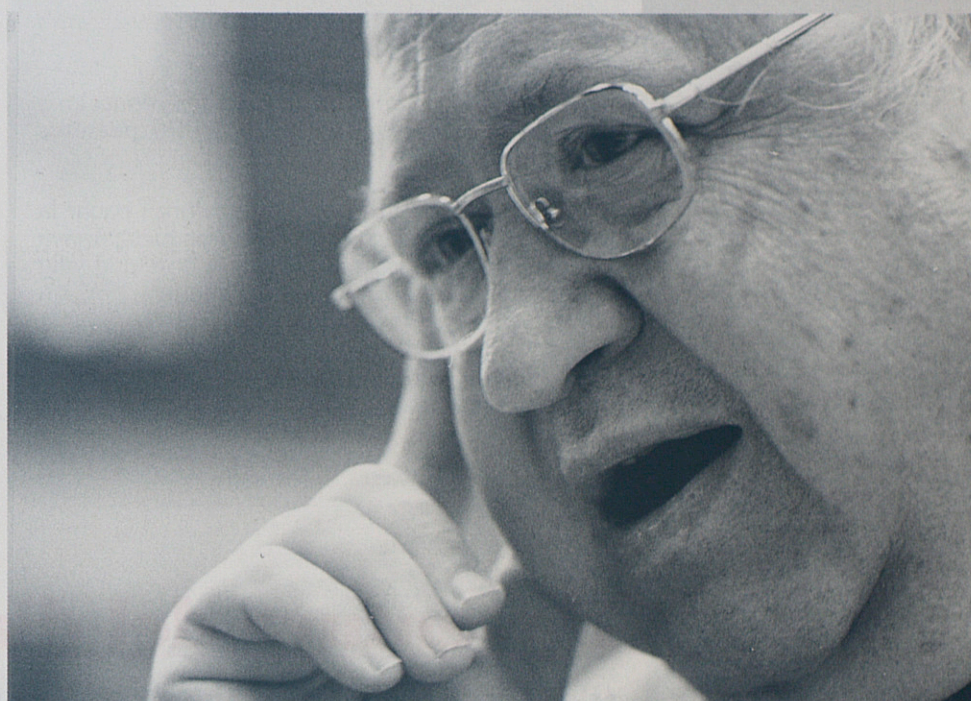

Josep Maria Cadena, la memòria viva

Quaranta anys d'un periodisme fet sobre el terreny i no des de la taula de redacció

Josep Maria Cadena —l'arxiu amb potes de la professió, segons Maria Favà— parla de l'Escola de Periodisme de final dels cinquanta, de la misèria d'aquells anys, de la professió i dels professionals i de com ha evolucionat la societat. Però sobretot mostra el seu tarannà bonhomí i la seva alegria de viure a través de les preguntes, volgutament ingènues, de qui es confessa alumna seva.

—Transcripció: Maria Favà—

Maria Favà. *¿Potser m'han encomanat que et faci aquesta entrevista perquè et penses jubilar?*

Josep Maria Cadena. Per què parles de jubilar-me? Jo sóc un senyor de 63 anys i, el Govern, en aquests moments, situa la jubilació als 65. La jubilació arriba quan no tens ganes de fer coses, i jo no m'he jubilat mai. També pot ser que l'empresa consideri que ja no serveixes, però això ha passat amb senyors de 30 i de 40 anys. A la nostra professió hi ha hagut una sèrie de laminacions que no s'han fet per l'edat...

M.F. *Però el cert és que queda molt poca gent de 50 anys a les redaccions...*

J.M.C. Jo he conegut els drames d'*El Correo*

Catalán, d'El Noticiero i del Tele/eXprés. En aquests diaris els van eliminar a tots. I també t'haurien pogut eliminar a tu, que no tens els 50, però no vas voler demanar la jubilació.

M.F. *Jo ja faré els 50 aquest octubre.*

J.M.C. Quan vaig començar a treballar en periodisme, l'any 1958, les redaccions eren molt velles. Estaven formades per persones que venien de l'any 39 i d'altres, molt poquetes, que havien anat arribant posteriorment. Jo hi arribava amb 22 anys. El meu era dels primers cursos de l'Escola Oficial de Periodisme que havia fet els estudis després d'acabar el batxillerat. Els cursos d'abans s'havien omplert de gent que ja treballava a les redaccions o que havien fet altres coses i eren una mica més grans. Aquí, a Barcelona, es

FOTOS: GUILLEM HUERTAS

— *“A la vida un ha d'aprofitar el que té. Hi ha una màxima que diu: ‘¿Por qué llorar por la leche derramada, si de por si ya lleva bastante agua?’” —*

va fer un curs breu per a professionals que no tenien el carnet. Hi havia en Pernau, en Comín, en Maisterra, en Gubern... El meu era el quart curs de l'Escola, i els estudis duraven tres anys.

M.F. *I un any d'aquells, a Madrid. Com vivia un estudiant català a Madrid a final dels cinquanta?*

J.M.C. Tothom vivia en una relativa pobresa. El sou de periodista en aquells anys era de 2.300 pessetes al mes. Hi havia periodistes que feien *doblet* i que, a més de treballar en un diari, també treballaven en una agència o en un ministeri i amb això s'arreglaven una mica. Els estudiants de Barcelona que anàvem a Madrid teníem una beca de l'Associació de la Premsa de 1.000 pessetes mensuals.

M.F. *Déu n'hi do!*

J.M.C. Ja es veu que tu no has viscut amb 1.000 pessetes en aquells anys.

M.F. *Els becaris que ara hi ha a les redaccions no cobren l'equivalent de les 1.000 pessetes d'aleshores.*

J.M.C. Però nosaltres havíem de viure i pagar la pensió. Jo no tenia un papa que pagués. Anava amb les 1.000 pessetes pelades, i sort que vaig aconseguir unes pràctiques a l'agència Efe, on em pagaven 1.000 pessetes més.

M.F. *Què costava, la pensió?*

J.M.C. Amb dinar i rentar la roba, 1.700. A la meua pensió no hi havia xinxes.

M.F. *Et quedaven 300 pessetes.*

J.M.C. Per agafar els tramvies i algun dia prendre un entrepà i anar a un cinema de barri. Les senyores, ni veure-les. Aquell estiu em vaig quedar fent suplències a l'agència Efe, menjant per 2,50 als menjadors dels sindicats i fent una dieta mediterrània els vespres a base d'entrepans de calamars i sardines amb oli.

M.F. *I quan vas tornar a Barcelona?*

J.M.C. El mes d'octubre. Em deien que em quedés, que em farien de plantilla, però jo els deia que era fill únic, que la meua mare no es trobava gaire bé... I el redactor en cap, que tenia fòbia a Barcelona, em va donar una carta per al delegat d'aquí.

M.F. *Fòbia que has anat trobant en altres periodistes de la Villa y Corte?*

J.M.C. No, no. Hi ha persones que són molt amables i que han entès Barcelona, i d'altres que no i que només entenen Madrid perquè consideren que és el melic del món. Això és com ser del Poble Nou.

M.F. *D'acord. Doncs ja que tornem a ser a Barcelona...*

J.M.C. A Barcelona em presento al senyor Rafa-

L'aventura del diari Avui

Maria Favà. *Parlem de l'aventura de l'Avui.*

Josep Maria Cadena. Doncs hi havia uns senyors benemèrits que primer volien promoure una revista i com que no els l'autoritzaven aleshores van proposar un diari. Aquestes persones tenien un desconeixement enciclopèdic del que era un diari, de la premsa, de l'organització... El cas és que es van fixar en mi i em van fer propostes. I em vaig passar un any i mig en la més completa inòpia, perquè els promotors no em deien res i jo mentrestant anava fent declaracions com a futur director de l'Avui. Explicava com havia de ser el

diari però jo no tenia contacte amb l'empresa. Van treure els comptes de participació i en vaig comprar 30.000 o 40.000 pessetes. I va arribar el moment que van concedir el permís, i aleshores volien que el senyor Ibáñez Escofet fos el director. Aquest va dir que no i van pensar en Josep Faulí sense dir-me res. En Faulí m'ho va venir a explicar i em va dir que em volia com a subdirector, i jo li vaig contestar: "Amb tu, on sigui".

El problema de l'Avui sempre és el mateix. Una redacció amb professionals serà millor o pitjor però sempre funcionarà. Però l'administració és molt difícil. Ells tenien compromisos

amb molta gent que havien de col·locar. Era gent molt voluntariosa, però l'ofici s'ha de conèixer i si la distribució d'un diari no es fa bé...

M.F. *Encara estàs dolgut.*

J.M.C. No, no estic gens dolgut. Estic content d'aquell temps. Hi vaig dedicar molts esforços. Hi ha petites coses... però estic content d'haver pogut ajudar. Veig que aquelles bases que vam posar avui encara serveixen. Ara se n'acaba d'anar l'Espinàs, però encara queda l'Alfons Figueras.

M.F. *La teua marxa de l'Avui va ser traumàtica.*

— *“La vida d'un periodista no té cap importància si no és per explicar les vides dels altres” —*

el Delclòs, li ensenyo la carta i em diu que si sóc tan bo ja em podien haver fet de plantilla, que ell necessita gent. I em vaig quedar de responsable dels diumenges, en principi sense cobrar. Li vaig dir que també hi aniria els dies de cada dia i al cap del mes em va donar 1.000 pessetes. Al final d'any vaig arribar a les 2.000 pessetes, i així vaig estar tot un any fins que em van posar en plantilla, a 2.300 pessetes.

M.F. *Només en un any? Els nois que surten ara de la facultat s'hi passen molt més temps.*

J.M.C. Potser n'hi ha que s'hi passen anys. I com sobreviuen? O hi ha miracles...

M.F. *Vols dir que els manté la família?*

J.M.C. Exacte. La societat ha canviat. Jo vaig tenir molta sort. Els millors del meu curs es van dedicar a la publicitat i així vaig tenir més possibilitats d'entrar a la professió.

M.F. *Quanta gent hi havia a la teva promoció?*

J.M.C. De Barcelona vam acabar vint.

M.F. *I d'aquests, ¿quants van exercir?*

J.M.C. Cinc o sis.

M.F. *I quants estan en actiu ara?*

J.M.C. Home, en actiu... doncs Joan Anton Benach, Sergi Schaff, Carles Nadal i Xavier Foz.

J.M.C. Sí, va ser traumàtica, però pensa que jo vaig jugar massa fort davant del consell d'administració, i protestava per determinades coses que feien aquests senyors que no manaven. La redacció tampoc se sentia molt satisfeta amb mi, potser perquè jo exigia, potser perquè em veien més hores del compte per allà. No ho sé. El fet és que la redacció no em va escollir per ser del consell.

M.F. *Jo formava part d'aquella redacció i tampoc et vaig votar per anar al consell d'administració. Aprofito per dir-te ara, vint anys després, que me n'he penedit moltes vegades, d'aquell vot.*

J.M.C. Es va pensar que jo no era útil. O que hi havia gent més útil.

M.F. *Però entén el moment en què va passar: tot el moviment assembleari, de canvis...*

J.M.C. Jo era el subdirector que havia ajudat que entrés tota aquella redacció...

M.F. *Cert, i no vam estar a l'alçada.*

J.M.C. I em van acomiadar. Vaig utilitzar el contracte civil que tenia i em van pagar el que tocava.

M.F. *I aleshores vas ser l'últim director de la Hoja del Lunes.*

J.M.C. Sí, jo estava al Col·legi i la Hoja del Lunes anava molt malament perquè els altres diaris ja sortien els dilluns. Es va buscar una persona que volgués ser-ne director i no es va trobar. I jo, com una qüestió de servei, vaig fer un replegament en ordre. En aquest món laboral tan dur, si s'hagués sabut que jo havia tancat una empresa sense manifestacions al carrer, m'haguessin vingut a contractar. Ho vaig fer amb respecte per a tothom. I vaig aconseguir que es pagués el que tocava.

— **“He vist coses de molt a prop i coses que no m’han agradat. I no tant de la gent que manava sinó dels qui els envoltaven”** —

Maria Favà Compta (Barcelona, octubre del 1949). Des del 1976 treballa al diari *Avui* i des de la tardor del 1995 col·labora en el programa "Bon dia, Catalunya", de TV3, on també s'ocupa d'un espai de consum. Al diari *Avui* va fer durant catorze anys la informació municipal, i era cap de la secció de Barcelona; durant un any va fer les entrevistes de la contraportada, i també ha treballat per les seccions de Món, Consum, Societat, Tribunals, el suplement dominical i Ràdio i Televisió. Actualment és redactora d'Economia.

Abans de l'*Avui*, va treballar a *TeleEXprés* i *Diario de Barcelona*. Ha col·laborat a *Orifloma*, *CAU*, *Arreu*, *Ara*, *Interviú*, *Primera Plana*, *Vindicación Feminista*, *Cuadernos para el Diálogo*, *Garbo*, *Lecturas*...

Del 1984 al 1990 va ser cap de premsa de la Quinta de Salut l'Aliança. Del 1990 al 1993 va fer de corresponsal de la cadena SER i de l'*Avui* des de Rabat (Marroc).

Apareix a les memòries de l'Oriol Bohigas com la inventora de la denominació "places dures". Quan feia informació municipal va guanyar el premi Construmat, i per la secció de Consum, el premi de l'Institut Català del Consum. De molt jove va guanyar dos Jocs Florals, però en aquest camp no ha reincidit. Ha participat en diversos llibres col·lectius sobre Barcelona, que a més de la seva ciutat és la seva vocació.

Té dos fills i adverteix que és dur ser cap de família i periodista. Ara diu sovint que les dones de la seva generació —que ho han volgut abastar tot: una feina competitiva a fora de casa, la llar i els fills— potser han fet el negoci d'en Robert de les cabres.

M.F. *Et consideres un privilegiat per haver arribat quasi a la jubilació fent aquesta feina?*

J.M.C. Hi estàs molt obsessionada, amb això de la jubilació. Em sembla que el que passa és que ja et vas fent gran. Jo em considero un privilegiat perquè he fet la professió que m'agradava. Crec que naixem amb moltes possibilitats de fer coses i segons la gent que ens envolta anem en un sentit o en un altre. A mi sempre m'havia agradat escriure, i llegia tot el que arribava a casa. I aquell llegir em va portar a l'escriure i vaig començar la carrera de dret. Però a casa hi havia veritables dificultats i vaig optar per fer una carrera curta i trobar feina aviat. Jo no coneixia ningú que fes de periodista, però vaig creure que a través de l'escola, anant als col·loquis, aguantant molts rotllos a classe i fent els treballs que pertocava, trobaria feina. Em vaig topar amb problemes polítics, perquè en aquells moments la policia perseguia els estudiants i a dins de l'Escola hi havia persones del SEU que feien llistes...

M.F. *I tu estaves en una llista negra. Com vas aprovar?*

J.M.C. Perquè els professors —en Claudi Colomer Marquès, que era el director, l'Horacio Sáenz Guerrero, en Tomás Acarreta, en Del Arco...— no van fer cas d'aquests advertiments. És a dir, que si sóc periodista, i periodista de la càscara amarga, és per culpa d'ells (he, he, he), vull dir, gràcies a ells.

M.F. *Has esmentat en Del Arco. Crec que va ser ell qui et va encomanar la primera feina.*

J.M.C. Del Arco posava uns treballs de carrer i a mi em va tocar buscar el restaurant més econòmic de Barcelona. I vaig tenir sort perquè en vaig trobar un que costava 2,50.

M.F. *El mateix preu que el menjador dels sindicats. Era bo?*

J.M.C. Donaven freixura. T'havies de portar el pa. Hi havia unes taules de marbre, netes, això sí, i et donaven una sopa i freixura. I em sembla que un got de vi. Els preus aleshores estaven molt aturats. La vida estava molt aturada.

M.F. *Què costava un vestit de senyor?*

J.M.C. Si anaves al sastre, 1.500 pessetes. Si anaves de confecció —que es notava perquè era molt dolenta—, podia valer 700 pessetes. Jo vaig fer durar molt els meus vestits.

M.F. *Tu també vas arrodonir el sou treballant alhora a l'agència Efe i al Diario de Barcelona.*

J.M.C. Sí, feia doblat. Això ho feien bastants periodistes. A l'agència hi havia l'Aliaga, que també treballava al *Diario de Barcelona*; en Sarríol, que treballava a *La Vanguardia*; en García Castell, que treballava al *Dicen*; en Salvador Corberó, que també estava al *Diario*... Es considera-

va compatible. Els diaris creien que era bo tenir un redactor d'agència, perquè disposava de més informació.

M.F. *Fèieu carrer?*

J.M.C. Sempre carrer. Hi havia redactors de primera i de segona. El redactor de primera que hi havia a l'agència era Antonio del Cerro, que acumulava la informació de l'Ajuntament, la Diputació, el Palau de Justícia, la borsa, la boxa, la policia i potser alguna altra cosa més. El senyor Del Cerro cantava les notícies per telèfon. "Si és important ja hi aniré, i si no recolliré el full de l'oficina de premsa", deia.

M.F. *Veig que ja funcionaven les oficines de premsa. ¿Però ja eren tan eficaces com ara, que ho controlen tot? S'han convertit en un contrapoder potentíssim, potser per excés de feina dels periodistes, o per mandra, o per interès.*

J.M.C. No. Donaven les notícies molt breus. Al senyor Del Cerro els coneixements de la borsa li servien per ajudar un senyor del Palau de Justícia; conèixer algú del Palau de Justícia li servia per ajudar algú de la boxa que tenia problemes...

M.F. *Aquestes feines relacionades servien per arrodonir el sou?*

J.M.C. No ho sé. A vegades es podia arrodonir el sou. Jo no ho vaig aconseguir mai.

M.F. *És evident que tu no t'has fet ric.*

J.M.C. El senyor Del Cerro em va oferir, perquè jo era jove i podia tenir les urgències de la carn, un passí per a un *meublé*.

M.F. *Tornem al Diario de Barcelona.*

J.M.C. Va ser important, perquè vaig descobrir un altre espai de llibertat. L'agència Efe era oficialista i Madrid imposava. El senyor Delclòs era de dretes i molt del sistema. Però allà es parlava català i t'hi trobaves amb tranquil·litat. Què després la ideologia fos diferent, era una altra cosa.

M.F. *Els últims anys que vas treballar al Diario de Barcelona et van enviar a l'arxiu?*

J.M.C. Això va passar quan va venir en Martín Ferrand, que va considerar que jo no era la persona adequada per portar la secció de Local. Em va oferir anar a l'arxiu i, a més, poder marcar l'arxivera d'aquell moment.

M.F. *T'hi va enviar com a càstig, però tu vas aconseguir passar-t'ho bé i fer unes peces de documentació magnífiques.*

J.M.C. Jo crec que estaven bé. A la vida un ha d'aprofitar el que té i el que li donen. Hi ha una màxima d'una comèdia d'en Torrado que diu: "¿Por qué llorar por la leche derramada, si ella de

— "La gent del meu temps ens hem preocupat de saber coses perquè no ens les explicaven. A casa i el sistema callaven molt" —

por si ya lleva bastante agua?”.

M.F. *L'he sentida moltes vegades, Cadena...*

J.M.C. Perquè sempre l'explico. És representativa d'una manera de viure. Al *Diario de Barcelona* vaig aprendre convivència. Hi vaig trobar en Josep Faulí, amb el qual ideològicament jo podia lligar més; persones com en Joaquim Perramón, en Paco Ruiz, en Tomás Acarreta, el redactor en cap Juan Tomás Hernández, que és cordial i bona persona i que un dia em va dir: “Oye, José María, si tienes que llegar tarde porque tienes un apañío, me llamas y yo te cubro, pero no me vengas tarde sin decir nada”. També hi havia en Tomás Médico, el senyor Bonet, que tenia fama de ser un home molt golafre...

M.F. *I que quadrava amb el prototip de periodista que anava als banquets a afartar-se.*

J.M.C. Home, de vegades. Potser sí que algun periodista agafava més pursos del compte.

M.F. *Al Diario de Barcelona ja vas començar a fer de mestre dels periodistes joves.*

J.M.C. Jo no he estat mai mestre.

M.F. *Doncs com en vols dir?*

J.M.C. El que sí que he estat és un company que

ha volgut ajudar amb els meus coneixements.

M.F. *Un arxiu amb potes.*

J.M.C. Totes les coses tenen un abans, un després i un present, i l'abans s'ha d'entendre. Jo he aconseguit ser una mica pallissa explicant històries, però la qüestió és que he volgut ajudar. I el que no m'ha volgut escoltar, potser tot això que ha guanyat.

M.F. *Ara no existeixen a les redaccions figures com tu.*

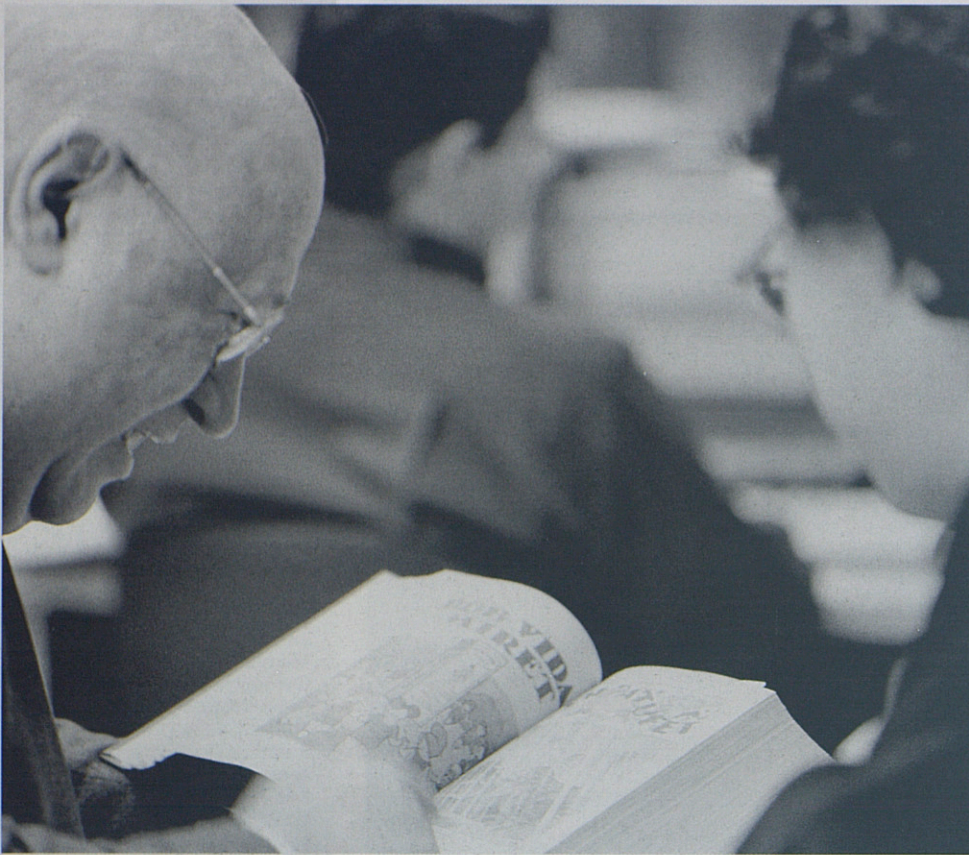
J.M.C. La memòria es va oblidant. Jo pertanyo a una generació de nois que es van haver d'espavilar pel seu compte per saber coses. Si jo he tingut curiositat és perquè a casa i el sistema callaven molt. Tinc una imatge que ho il·lustra: jo era molt petit i anava agafat de la mà de la meua mare per la Rambla de Catalunya cantant el “Cara al sol”, que era la cançó que m'ensenyaven les monges. I el meu pare estava a la presó per “rojo separatista”. Havies d'anar amb els ulls molt oberts perquè no et caigués la bufetada de torn i també per saber quines eren les teves circumstàncies. La gent del meu temps ens hem preocupat de saber coses perquè no ens les explicaven.

M.F. *Però tu sí que has explicat aquestes coses als mes joves. Sovint les expliques fent broma i deixes l'auditori una mica sorprès.*

Josep M. Cadena i Catalan (Barcelona, 1935) és periodista i en exercici constant des de 1958. Actualment és crític d'art, amb categoria laboral de redactor en cap, al diari *El Periódico de Catalunya*. Va pertànyer a les redaccions de l'agència Efe i de *Diario de Barcelona*, fou subdirector-fundador del diari *Avui* i director d'*Hoja del Lunes* de Barcelona. Exercí tasques docents a les escoles de periodisme Oficial i de l'Església i a la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma. Ha guanyat, entre altres premis professionals, el Ciutat de Barcelona i el Joan Mañé i Flaquer. La Generalitat de Catalunya li va concedir l'any 1995 la Creu de Sant Jordi, “per la seva labor en el món de la premsa escrita [...] i per les seves aportacions erudites en les crítiques d'art”. Membre fundador del Grup Democràtic de Periodistes, va treballar intensament per al conjunt de la professió com a membre de diverses juntes i secretari tècnic de l'Associació de la Premsa de Barcelona i com a vicepresident del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Actualment representa el Col·legi al consell directiu de la Federació de Associacions de la Premsa d'Espanya (FAPE).

Estudis de la història de la premsa catalana, ha dedicat especial atenció a l'humor gràfic en diaris i revistes. Ha publicat prop de dos-cents articles sobre dibuixants d'humor i revistes, així com alguns milers sobre temes d'actualitat a Catalunya. Entre els seus treballs dins l'especialitat figuren *Periodismo humorístico barcelonés en el siglo XIX*, guardonat l'any 1972 amb el Premi Nacional de Periodisme Joan Mañé i Flaquer, i *Revistes i publicacions d'humor en català (1841-1939)*, publicat el 1995. La seva bibliografia inclou més de cinquanta llibres sobre pintors i dibuixants catalans contemporanis, els llibres de bibliòfil *Quaranta anys de la Fira del Llibre d'Ocasión Antic i Modern*, *Carnaval venecià*, *Places de Barcelona* i *La Rambla de Barcelona* (els tres darrers glossant litografies i gravats del pintor Simó Busom) i obres de divulgació històrica com *505 fets bàsics de Catalunya* i *Els alcaldes de Barcelona en caricatura: de Rius i Taulet a Maragall*.

— “La memòria es va oblidant. Jo he aconseguit ser una mica pallissa explicant històries, però la qüestió és que he volgut ajudar” —

J.M.C. És que jo sempre jugo. L'home és un ésser que pensa i juga. Jo sempre em diverteixo, i necessito que les coses m'agradin. Dels llocs que n'estic avorrit, me'n vaig o em trobo altres diversions.

M.F. A El Periódico també t'has divertit?

J.M.C. Aquí m'he divertit moltíssim. He fet de

relacions externes d'aquest diari, he estat a diferents seccions. Faig la secció d'art, i l'art és fer carrer. Diuen que ara es fa tot per telèfon.

M.F. Sí, tot.

J.M.C. Doncs jo vaig als llocs, perquè si no veig els quadres no puc dir res. He fet amics que respecten la meua independència, i això no m'ha donat guanys econòmics però sí satisfaccions.

M.F. De totes les tecles que has tocat —història, art, filatèlia—, amb quina et quedes?

J.M.C. La crítica d'art i la història de la premsa catalana. La investigació em diverteix. Mirar i remirar *L'Esquella de la Torratxa*, el *Cu-cut!*, *El Patufet*... Sé coses gràcies a això.

M.F. No t'has desenganyat de la professió?

J.M.C. No, gens.

M.F. No creus que a l'època del *Diario de Barcelona* o de *l'Avui* el que tu i els altres fèiem ajudava a canviar les coses?

J.M.C. Bé, si hem aconseguit que alguna cosa canviï ja és important. I si no ha canviat res és un fracàs dels qui hi participàvem. Jo no crec que els iaies hagin de ser sempre respectats pels seus nets. Si el nét està desvagat, no té res a fer, i el iaio està a la vora del foc, li explica una cosa i el nét ho entén i li és de profit... Jo segueixo a la vora del foc. Estic a disposició de tothom si creuen que puc ser útil. La cançó la porto jo i no és vanitat. Jo em diverteixo sol.

M.F. Recordo que quan estaves al *Diario de Barcelona* i eres el meu cap de *Local* em vas ensenyar com es posava entre línies una convocatòria d'una manifestació. Ara ja no hi ha possibilitats de fer aquestes coses.

El Grup Democràtic de Periodistes

Maria Favà. Has anat recordant el passat d'una manera força amable. Ja sé que és el teu tarannà, però ho evokes com si no haguessin existit les lluites.

Josep Maria Cadena. És que estic parlant de la professió. Si parlés de la societat no estaria tan content. Crec que dins de la professió vam arribar a una entesa, tant a l'agència Efe com al *Diario de Barcelona*...

Amb les persones que lligàvem més vam crear el Grup Democràtic de Periodistes. I vam establir que per la qüestió professional no rebutjaríem ningú. Si de cas, que ens rebutgessin els altres per la nostra obertura.

M.F. Però hi ha senyors que no van entrar en el Grup Democràtic.

J.M.C. Què vols dir? Quins?

M.F. Tu saps els noms millor que jo.

J.M.C. Ho vam oferir a moltíssima gent. Alguns no van voler venir. La primera cosa que vam fer és anar a parlar amb l'Horacio Sáenz Guerrero, i ens va dir que ens estimaria però que no.

M.F. Ho vàreu oferir a tots?

J.M.C. A tothom, no. Als

— **"L'home és un ésser que pensa i juga. Necessito que les coses m'agradin. Dels llocs que n'estic avorrit, me'n vaig"** —

J.M.C. Hi ha possibilitats d'actuar a favor de la democràcia.

M.F. Des d'un diari?

J.M.C. Des d'un diari i amb les actituds personals i amb la relació amb la gent. Fa poc em vaig fer d'un club *rotary*. Què són els *rotarys*? Són uns senyors que dinen o sopen cada setmana junts i parlen. I de què parlen? De fer el bé al proïsme. De com ajudar.

M.F. Tu no has escrit mai coses personals, i en aquesta entrevista n'has explicat algunes.

J.M.C. La vida d'un periodista no té cap importància si no és per explicar les vides dels altres.

M.F. Però tu has estat un espectador dels que en diuen de primera fila.

J.M.C. Potser tampoc m'han explicat la veritat. Mentre jo estava a la sagristia, encara hi ha havia una reunió al despatx del pare prior on es decidien les coses. He vist coses demolt a prop i coses que no m'han agradat. I no tant de la gent que manava sinó dels qui els envoltaven.

M.F. I això t'ha convertit en una persona escèptica?

J.M.C. Sempre ho he estat una mica. Des que vaig deixar de creure en la meua mare per culpa dels Reis. La sensació que t'enganyen, això sí que m'ha importat molt.

M.F. Acaba amb una recomanació per als nois que ara comencen.

J.M.C. Que siguin ells mateixos. Que actuïn amb la màxima llibertat interior, perquè de dificultats tots n'hem tingut i tots en tindrem ●

qui tenien un tarannà feixista ja no els ho oferíem. I vam fer més. Vam demostrar que en qüestions electorals —quan van arribar les eleccions a les juntes directives de l'Associació de la Premsa— estàvem oberts a tothom. I no vam crear cap problema a ningú.

M.F. Quina va ser la primera junta que vàreu guanyar?

J.M.C. Una en què hi havia

de president Santiago Nadal. Em va cridar a *La Vanguardia* i em va oferir entrar a la junta. Ell ja sabia qui hi havia darrere meu i amb quines persones em relacionava, i jo li vaig contestar —amb un llenguatge que ell entenia perquè era polític— que ho havia de consultar amb els meus amics. Li vaig assenyalar que un lloc era poc i que havíem d'entrar-hi dos. En Pere Oriol Costa i jo vam anar a la junta. Després va morir en Na-

dal i va haver-hi una assemblea molt tensa. En Pere Oriol va dimitir, i dos o tres dies després també vaig dimitir jo. Li vaig enviar una carta a en Carles Sentís dient-li que havíem intentant crear ponts i que els havien dinamitat, i que jo esperava que en el futur poguéssim fer-ne de nous... Amb el 99% dels periodistes amb els quals m'he relacionat el tracte ha estat correcte. I el mèrit és tant meu com d'ells.

— “He fet amics que respecten la meua independència, i això no m’ha donat guanys econòmics però sí satisfaccions” —